

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста. Москва: Флинта: Наука, 2005. 496 с.
2. Воробйова О. П. Художній текст: у пошуках метаметоду інтерпретації. *Англїстика та американїстика*. 2013. Вип. 10. С. 7-11.
3. Долинин К. А. Интерпретация текста. Учеб. пособие для студ. по спец. № 2103 "Иностр. яз". Москва: Просвещение, 1985. 288 с.
4. Загнітко А. П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки: науково-аналітичне видання. Донецьк: ДонНУ, 2014. 464 с.
5. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс: монография. 2-е изд. Москва: Гнозис, 2004. 390 с. – URL: <http://rllinguistics.ru/journal/article/590/>
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Филимонова Г. Б. Прагматический контекст и интерпретация высказывания. Беларусь в современном мире: материалы I Республиканской науч. конф., 22–23 октября 2002 г. / редкол.: А. В. Шарапо [и др.]. Минск: БГУ. 2003. С. 165-168.
8. Формановская Н. И. Речевое общение: коммуникативно-прагматический подход. Москва: Рус. яз., 2002. 216 с.
9. Moyes J. Me before you. 192 p. – URL: <https://novel12.com/254703/me-before-you.htm>.

Baboshyna H. Modelling of the textual situation «Euthanasia» in the modern english novel.

The article focuses on modelling the textual situation "euthanasia" in the modern English novel by Jojo Moyes "Me before you". The study was based on the method of communicative-pragmatic analysis, which determined the nature of communication. The methods of verbalization have been analyzed, the scheme of the literary textual situation have been determined as well as its constituent elements have been described.

Key words: *textual situation, sphere of communication, communicative situation, means of communication, feelings and perception.*

К. В. Білик

Науковий керівник – доц. Н. В. Громова

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОВНИХ ЗАСОБІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ ПІСЕНЬ СУЧАСНИХ ГУРТІВ)

У статті досліджено сучасні підходи щодо вивчення пісенної образної мови на уроках української мови, представлено класифікацію інноваційних педагогічних технологій та визначено їх місце у контексті освітнього процесу, а також методу використання сучасної пісні.

Ключові слова: *мовний образ, пісня, інновація, лексика.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, коли особистість людини знаходиться в центрі всієї освітньої діяльності, пошук ефективних методів та прийомів навчання, у тому числі й вивченні української мови, є предметом роботи багатьох науковців, методистів та викладачів.

Одним з таких ефективних методів навчання є використання пісенних та поетичних матеріалів на уроках української мови.

Аналіз актуальних досліджень. На сьогодні ще немає ґрунтовного лінгвістичного дослідження мови сучасних музичних гуртів, а зокрема впровадження таких текстів у навчальний процес з метою вивчення синтаксису та морфології з їх допомогою. Дослідженням особливостей мови пісень українських гуртів у сучасній науці займалися, А. Ю. Власова, О. Є. Клещова, Ю. В. Яручик тощо.

Майже всі вчителі та методисти, які працюють з дітьми на різних етапах навчання, під час навчання української мови приділяють пильну увагу поетичним текстам та пісням. Деякі підручники повністю спираються на використання поетичних текстів. Важливість цієї роботи очевидна.

Актуальність дослідження полягає в тому, що наразі були проаналізовані деякі методологічні аспекти використання пісень та пісенних поезій на уроках української мови, але вони ще недостатньо вивчені, оскільки загальна концепція використання поетично-пісенних матеріалів у навчанні в Україні відсутня. Розробка та реалізація цієї концепції є дуже важливою темою, адже метою навчання української мови є не лише засвоєння знань, умінь та навичок учнів, а й їх всебічне засвоєння знань про традицію, мовний та культурно-естетичний характер, поетичну та співочу творчість.

Об'єкт дослідження: використання пісенних матеріалів на уроках української мови як засіб розширення та значного збагачення словникового запасу учнів.

Предмет дослідження: форми та методи пошуку пісень як засіб формування словникового запасу учнів та спосіб пробудження більшої зацікавленості учнів до навчального процесу.

Виходячи з об'єкта та теми дослідження, **мета дослідження:** теоретично обґрунтувати необхідність використання пісенно-поетичних матеріалів на уроках української мови на різних етапах навчання.

Виклад основного матеріалу. Професія вчителя вимагає особливої реакції до постійно оновлюваних тенденцій сучасної освіти та світу в цілому, здатності адекватно сприймати потреби суспільства (у нашому випадку учнів) та належного коригування їхнього навчального процесу. Ця навичка особливо важлива для інформаційного століття, в якому ми живемо, оскільки вимагає багатьох умінь та постановки відповідних цілей, принципово відмінних від попередніх. Школа, як один із найважливіших

інститутів соціалізації людини, виховання та навчання молоді, має адаптуватися виключно до нових реалій та тенденцій, а також до інновацій у сфері викладання та виховних методів. Таким чином, інновації повинні характеризувати професійну діяльність кожного учасника освітнього процесу. Інновації не виникають самі по собі, а є результатом наукових досліджень, аналізу, узагальнення досвіду.

Інноваційні педагогічні технології як процес – це цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів. [4, с. 38].

Інновації – це нові способи організації та управління роботою, нові типи технологій, які охоплюють не лише окремі установи та організації, а й різні сфери життя. Вони є найважливішим елементом глобального розвитку в цілому. Інновації реалізують потенціал людства та свідчать про розвиток у певній галузі науки та життя загалом.

Освітня інновація – це навмисний процес часткових змін, які призводять до зміни мети, змісту, методів, форм навчання та виховання, адаптації процесу навчання та всіх його учасників до нових потреб.

Ядром інноваційних процесів в освіті є впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.

Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності визначається соціально-економічними змінами, що потребують адекватного оновлення освітньої політики, бажанням учителів розробляти та застосовувати педагогічні інновації, компетентністю загальноосвітніх навчальних закладів, що стимулює пошук нових форм, методів освітнього процесу, диктує відповідні критерії відбору вчителів.

Інновації є неодмінним активним елементом у розвитку освіти загалом, реалізації конкретних завдань у навчальному процесі. Виражаються в тенденціях накопичення та модифікації ініціатив і стимулюють образне мислення та допомагають вивчати мову не лише через призму лінгвістика, але й культури та історії.

Вивчення мови за допомогою пісенності є дієвим методом розвитку сприйняття мови на слух, а, головне, є чудовим способом поповнення словникового запасу. Музика впливає на праву півкулю мозку, а сам текст пісні – на ліву.

Серед переваг вивчення мови за допомогою пісенно-музичних матеріалів можна виділити наступні:

1. Людина запам'ятовує пісню швидше і легше, ніж просто текст.

2. Пісні допомагають удосконалити фонетичні навички.

3. Навчання допомагає розширювати кругозір учнів, формулюючи їх країнознавчу та лінгвокраїнознавчу компетентність.

4. Викликає в учня зацікавлення процесом, значне бажання з'ясувати синтаксичні та морфологічні особливості слів тієї пісні, яка щодня звучить на радіо, та у їх мобільних телефонах.

Використовуючи пісенно-музичний матеріал, вчитель має можливість цікавіше представляти нову тему. Аудіали чудово сприймають музику та пісні, а якщо пісню супроводжувати рухами, то кінестетики теж краще засвоюють матеріал.

Дана методика робить складну подачу матеріалу легкою, яка, у своїй діяльності, сприяє кращому запам'ятовуванню для всіх учнів класу, а також може розвивати дітей, які сприймають інформацію через канали, які раніше не були розвинуті. Чому це працює? Учням знайомий текст, він актуальний. А синтаксис таких текстів є цікавим елементом. Пісня, у вигляді вправи-завдання, вправи-дослідження зазвичай сильно відрізняється від «звичайних» лексико-граматичних вправ, до яких звикли учні. Вони їх не приваблюють, не змушують вдумуватися у зміст, коли треба попрацювати з визначенням смислових зв'язків між частинами речення.

Наприклад, запропонуємо таке завдання для учнів 9 класу під час опрацювання теми *«Смислові зв'язки між частинами складного речення. Синонімічність та антонімічність сполучників сурядності та підрядності»*.

Прочитайте речення, підкресліть граматичні основи, визначте тип смислового зв'язку між частинами складного речення. Накресліть схему речення.

Б'ється серце в унісон, але ти подивись навколо себе, і забудь про свій полон! [5].

Завдяки пісням учні зможуть поглянути на словниковий запас та граматику української мови кардинально під іншим кутом зору.

Маючи перед собою звичний для себе текстово-пісенний матеріал, в учнів, у яких в основному добре розвинутий слуховий канал, музичні методики забезпечують засвоєння і демонстративного матеріалу.

Вправи, сформовані на основі музичного матеріалу - це саме той емоційний важіль, який їм допомагає.

Пісні з веселою мелодією та простим текстом впливають на позитивні емоції учнів, сприяючи значно кращому сприйняттю та засвоєнню нового граматичного та синтаксичного, пунктуаційного матеріалу. Використовуючи пісні на уроках, вчитель допомагає дітям розвивати всі види пам'яті.

Висновки та пропозиції. На пісенній основі в комфортному і невимушеному стані граматичний матеріал, безумовно, запам'ятовується легше і швидше, засвоюється краще і відкладається в довготривалій пам'яті учнів. Завдяки музиці створюється приємний психологічний клімат на уроках, збільшується емоційний тонус. Однак пам'ятайте, що музика - не самоціль і не розвага на уроках української мови. Вона стає природним шляхом вивчення та впливає на хід уроку, мотивацію та зосередженість.

Отримані результати з досліджуваної проблеми можуть слугувати корисним теоретичним підґрунтям для пришвидшення впровадження подібних методів вивчення мови та підвищення мотивації учнів відвідувати уроки української мови і літератури, зокрема у старших класах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтерактивне навчання на уроках української мови та літератури: навч.-метод. посіб. упоряд. К. Ю. Голобородько, Н. П. Ткаченко. Харків: Основа, 2017. 173, [1] с.
2. Котенко О. В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [та ін.]. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
3. Коган С. Інтерактивне навчання на уроках української мови та літератури. *Школа*. 2019. № 2. С. 52-54.
4. Кремень В. Інноваційність і освіта. *Позакласний час*. 2009. № 11-12. С. 36-38.
5. Go-A – пісні, біографія – Українські пісні. – URL: <https://www.pisni.org.ua/persons/3117.html>

Bilyk K. Theoretical foundations of studying language means in Ukrainian language lessons based on the material of songs of modern groups.

The article examines the work on the use of innovative approaches to the study of the figurative language of the Ukrainian language, presents a classification of innovative pedagogical technologies and defines their place in the context of the educational process, as well as methods of using modern songs. to teach figurative linguistic means in the lessons of the Ukrainian language.

Key words: *language image, song, innovation, lexical material.*